

КОЗИНЕ МОЛОКО — ВИСОКОЦІННА ОРГАНІЧНА СКЛАДОВА В СИСТЕМІ ХАРЧУВАННЯ ЛЮДИНИ

*Карбан Ю.В., Васильєва О.О.
Полтавська державна аграрна академія*

Нині в усьому цивілізованому світі і в Україні зростає попит на якісні та безпечні продукти харчування, а особливої популярності останнім часом набувають так звані органічні продукти. Спостерігається суттєва активність як малих, так і великих сільгоспідприємств у напрямку виробництва саме органічної високоцінної продукції, розпочалось формування інфраструктури органічного виробництва. Кажучи про органічне сільське господарство, мають на увазі систему, яка може включати в себе як виробничі технології, так і певну ідеологію. Основи такої ідеології заклад австрієць Рудольф Штейнер, а в подальшому розвинули японці Масанобу Фукуока та Мокіші Окада. Вони вважали, що необхідно пропонувати продукти харчування, що не тільки підтримують життєдіяльність, а й поліпшують здоров'я людей. Такі продукти не повинні порушувати біологічну рівновагу в природі, бути екологічно безпечним.

Останнім часом особливої уваги, в контексті органічного виробництва сільськогосподарської продукції, потребує не нова для України галузь тваринництва — козівництво. Цілющі властивості молока, а також можливість використання в годівлі кіз більш широкого та дешевого набору кормів, зумовлює зростання інтересу до розвитку молочного козівництва, як у світі, так і в Україні. Проте ринок козиного молока і м'яса дотепер відчуває дефіцит: попит перевищує пропозицію.

Козівництво має давню історію — дикі кози були одомашнені більше 10 тис. років тому. Продукція козівництва — це важливе джерело цінних харчових продуктів та сировини для різних галузей промисловості. Є п'ять важливих відмінностей, які дають козиному молоку особливе місце для використання в спеціальних цілях: козине молоко має легше засвоюваний жир і білок, ніж той, що міститься у коров'ячому молоці, підвищений вміст легко засвоюваного білка важливий для дитячого харчування (людей і тварин), а також для харчування хворих. Козине молоко має тенденцію до кращого перетравлення — це добре для лікування виразок. У слаборозвинених країнах, де мало споживання м'яса, козине молоко важливе як регулярне джерело білка, фосфору і кальцію, недоступних через нестачу корів. Козине молоко може успішно замінити коров'яче молоко в харчуванні тих людей, які мають алергію на коров'яче молоко [2].

Козине молоко під час доїння має низьку бактеріальну забрудненість (від 16 до 40 тис./мл). У разі зберігання молока протягом 7 годин неохолодженим його бактеріальна забрудненість не перевищує 125-312 тис./мл, а молоко, охолоджене відразу після видоювання, добре зберігається протягом 20 год. і його бактеріальна забрудненість не перевищує 83 тис./мл [1].

Найбільш перспективними у виробництві продукції козівництва на сьогодні є фермерські господарства та невеликі приватні ферми. На великих тваринницьких комплексах, з інтенсивними технологіями вирощування, при мінімальних затратах кормів максимально залучаються стимулятори росту, тварини не мають можливості споживати повноцінні природні корми. Козина ферма не потребує складних технологій. Найбільш економічно вигідним є утримання тварин на глибокій підстилці із засто-

суванням механізованого гноєвидалення. Висока біологічна цінність козиної продукції забезпечується за рахунок пасовищно-стійлової системи утримання. На сьогодні в Україні налічується близько 10 козиних ферм [3].

З метою вивчення ефективності та перспектив роботи фермерського господарства, яке спеціалізується на виробництві екологічно чистої продукції проведено моніторинг основних технологічних систем та параметрів вирощування та використання кіз на приватному підприємстві «Бабині кози», яке розташоване в с. Галайки Тетіївського району Київської області. Власник ферми Бабін О. прибічник виробництва біологічно повноцінної органічної продукції. На фермі утримують 150 голів дійного стада кіз зааненської породи. Тривалість лактації — 10-11 міс. Жирність молока 3,8-4,5%. При умові наявності своєї кормової бази та утриманні зааненські кози дають до 4 літрів молока на день та близько 900 л на рік. Ефективність виробництва у 2015 році склала 120%.

У невеликій домашній фермі «Сікорська» Зіньківського району Полтавської області утримують 30 козематок зааненської породи, які забезпечують достатньо ефективне виробництво молока. Так кози дають до 5-6 літрів молока на день, жирністю 3,6-4,2%, лактація триває 6-7 міс. Рентабельність виробництва козиного молока на фермі за 2014-2015 роки була на рівні 15-110%.

Таким чином, виробництво продукції козівництва на приватних фермах є ефективним, перспективним і мало затратним, а розвиток галузі козівництва в системі органічного виробництва екологічно чистої тваринницької продукції стане реальним та перспективним.

Література

1. Луценко М. Молоко козине — смачний, поживний і цінний продукт/ М. Луценко // Інформаційний щомісячник Пропозиція. — 2005. — № 10.
2. Сербіна В. Козівництво — перспективна галузь тваринництва України / В. Сербіна // Тваринництво України. — 2012. — №8. — С. 20-23
3. Худолій А.О. Перспективи виробництва та переробки козиного молока в Україні /А. О. Худолій .Збірник тез доповідей на XV зльоті іменних стипендіатів та відмінників навчання «Лідери АПК ХХІ століття».- Полтавська державна аграрна академія. — Полтава: ПДАА, 2013. — С. 34-35

ЗДОРОВИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ ЯК ОСНОВНА СКЛАДОВА УСПІШНОГО МАЙБУТЬОГО

Каценко А.Л.

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія», м. Полтава

Анотація. У статті розглянуто ціннісне відношення до здоров'я і здорового способу життя, яке представлено як цільовий і змістовний компонент життєдіяльного процесу. Обговорено системне вирішення проблем формування здорового способу життя серед студентської молоді в освітньо-інформаційному і поведінковому плані. Проаналізовані етапи формування свідомого ставлення студентської молоді до власного здоров'я.

Ключові слова: здоровий спосіб життя, фізична культура, особистість, студентська молодь.